

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 29.5.2009
KOM(2009) 250 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

om den aktuelle situation med hensyn til bekæmpelse af fødevarebåren salmonella i EU

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om den aktuelle situation med hensyn til bekæmpelse af fødevarebåren salmonella i EU

1. FORMÅL

Formålet med denne meddelelse er at informere Europa-Parlamentet og Rådet om den aktuelle situation med hensyn til gennemførelsen af fællesskabsbestemmelserne om bekæmpelse af salmonella og om de resultater, der er opnået siden vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2160/2003 af 17. november 2003 om bekæmpelse af salmonella og andre bestemte fødevarebårne zoonotiske agenser¹ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/99/EF af 17. november 2003 om overvågning af zoonoser og zoonotiske agenser². Denne meddelelse omhandler desuden anden fællesskabslovgivning og -indsats til sikring/forbedring af bekæmpelsen af salmonella i hele fødevarekæden.

2. INDLEDNING

Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC) og Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) rapporterede om 151 995 salmonellosetilfælde hos mennesker i 2007 i Den Europæiske Unions 27 medlemsstater, hvilket svarer til en incidens på 31,1 pr. 100 000 indbyggere³. Det står imidlertid klart, at antallet af tilfælde hos mennesker er kraftigt undervurderet og underrapporteret⁴.

En del af de ovenfor nævnte tilfælde hos mennesker blev konstateret i forbindelse med 3 131 fødevarebårne udbrud⁵, hvilket er 64,5 % af det samlede antal fødevarebårne udbrud med kendt oprindelse. Salmonellaudbruddene berørte 22 705 personer, hvoraf 14 % blev indlagt, og 23 døde. 95 % af udbruddene med kendt serotype skyldtes *Salmonella enteritidis* og *Salmonella typhimurium*.

Mennesker kan pådrage sig en salmonellainfektion ved at indtage kontaminerede fødevarer (hyppigst) eller kontamineret drikkevand. Animalske produkter, hovedsagelig æg og kød(produkter), angives som de vigtigste smitekilder, men også bagværk, frugt, grøntsager og chokolade har været årsag til salmonellaudbrud.

¹ EUT L 325 af 12.12.2003, s. 1.

² EUT L 325 af 12.12.2003, s. 31.

³ The Community Summary Report on Trends and Sources of Zoonoses and Zoonotic Agents in the European Union in 2007 (EFSA Journal (2009) 223).

⁴ Scientific Opinion of the Panel on Biological Hazards on a quantitative microbiological risk assessment on *Salmonella* in meat: Source attribution for human salmonellosis from meat. *EFSA Journal* (2008) 625, 1-32.

⁵ Ved udbrud forstås to eller flere tilfælde hos mennesker med forbindelse til en og samme kilde. Sådanne udbrud påkalder sig mediernes opmærksomhed i modsætning til enkelttilfælde.

Endnu et folkesundhedsproblem er dannelsen af antimikrobiel resistens hos mennesker i forbindelse med brug af antimikrobielle stoffer i husdyrproduktionen⁶.

3. OVERVÅGNING AF SALMONELLA

3.1. Mennesker

I Kommissionens beslutning 2000/96/EF af 22. december 1999 om hvilke overførbare sygdomme EF-nettet gradvis skal dække i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 2119/98/EF⁷ er der fastsat bestemmelser om obligatorisk overvågning af salmonellose hos mennesker. Disse data indsamles af ECDC via dets net i medlemsstaterne.

3.2. Foder, fødevarer og dyr

Formålet med direktiv 2003/99/EF er at sikre, at zoonoser, zoonotiske agenser og hertil knyttet antimikrobiel resistens overvåges effektivt, og at fødevarebårne udbrud bliver epidemiologisk korrekt undersøgt. Resultaterne af overvågningen af fødevarer, dyr og foder i medlemsstaterne sendes elektronisk til EFSA.

Undersøgelse af årsagerne til fødevarebårne udbrud og til sporadiske tilfælde gør det muligt at fastsætte prioriteter for, hvilke fødevarer og dyrepopulationer der først og fremmest bør være målet for foranstaltninger til bekæmpelse af salmonella med henblik på at nedbringe risikoen for folkesundheden hurtigst muligt og sikre en integreret strategi. Både ECDC og EFSA anvender betydelige ressourcer til udvikling af værktøjer og anbefalinger til forbedring af sådanne undersøgelser.

Data om foder, dyr, fødevarer og mennesker samles af EFSA i den årlige sammenfattende EF-rapport om zoonoser. Endvidere analyserer EFSA's Ekspertpanel for Biologiske Farer rapporten og kommer med anbefalinger til forbedring af overvågningen og overvejelse af, hvilke foranstaltninger der skal træffes.

Overvågning af salmonella er blevet gradvis harmoniseret ved hjælp af fælles prøveudtagningsprotokoller og analysemetoder som fastsat i referenceundersøgelserne og bekæmpelsesprogrammerne (jf. punkt 5), hvis der er tale om levende dyr, og ved hjælp af fælles mikrobiologiske kriterier, hvis der er tale om fødevarer (jf. punkt 6.2). Dette har medført, at data om forekomsten kan sammenlignes medlemsstaterne imellem, og at der kan udarbejdes risikovurderinger på fællesskabsplan.

Der er udpeget et EF-referencelaboratorium for salmonella, som koordinerer et netværk af nationale referencelaboratorier, for at forbedre undersøgelsesmetoderne og sikre laboratorieanalyser af høj kvalitet i alle medlemsstater.

Foranstaltning: For bedre at kunne bedømme den reelle forekomst af human salmonellose og sammenligne forekomsten i medlemsstaterne og om muligt i

⁶ Se: www.who.int/foodborne_disease/resistance.
⁷ EFT L 28 af 3.2.2000, s. 50.

tredjelande bør forskningen fremmes eller overvågningen af salmonellose hos mennesker forbedres

4. BEKÆMPELSE AF SALMONELLA I FODER

Forarbejdede animalske proteiner skal opfylde salmonellakriteriet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1774/2002 af 3. oktober 2002 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter, som ikke er bestemt til konsum⁸.

Der er også fundet salmonella i en lang række vegetabiliske fodermidler, bl.a. sojaskrå og rapsmel³. Foranstaltningerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne⁹, herunder et HACCP-system, er derfor yderst vigtige for forebyggelse eller begrænsning af salmonellakontaminering i forbindelse med transport, opbevaring og forarbejdning af fodermidler.

EFSA's Ekspertpanel for Biologiske Farer afgav i juni 2008 en udtalelse om mikrobiologisk risikovurdering af foder til dyr bestemt til fødevarereproduktion. I udtalelsen anbefales det at fastsætte kriterier for salmonella i (vegetabilisk) foder for at forebygge infektioner hos dyr.

Foranstaltning: Overvejelse af kriterier for salmonella i foder. Der foregår en udveksling af synspunkter med medlemsstaterne og berørte parter.

5. BEKÆMPELSE AF SALMONELLA I DYREPOPULATIONER

I overensstemmelse med bestemmelserne i forordning (EF) nr. 2160/2003 fastsættes der EF-mål for mindskelse af forekomsten af salmonella i populationer af fjerkræ og svin. Strategien er den samme for hver population:

- Få måneder efter at 10 nye medlemsstater tiltrådte EU i 2004, blev der iværksat referenceundersøgelser om forekomsten af salmonella i henhold til direktiv 2003/99/EF. Der blev således indsamlet sammenlignelige oplysninger om æglæggende høner og slagtekyllinger i de 25 medlemsstater. Resultaterne af referenceundersøgelserne om kalkuner og slagtesvin i alle 27 medlemsstater forelå i første halvdel af 2008. En referenceundersøgelse om salmonella i avlssvin blev gennemført i 2008.
- Med hensyn til fjerkræpopulationen indeholder referenceundersøgelserne data om forekomst, som anvendes til fastsættelse af mål for mindskelse af salmonella i henhold til forordning (EF) nr. 2160/2003. De gør det også muligt at analysere risikofaktorer med henblik på udarbejdelse af bekæmpelsesprogrammer. Endvidere har undersøgelserne ført til, at medlemsstater med en høj forekomst af salmonella har fremskyndet deres indsats for at komme eventuelle krav fra Fællesskabet i forkøbet.

⁸ EFT L 273 af 10.10.2002, s. 1.

⁹ EUT L 35 af 8.2.2005, s. 1.

- Før fastsættelse af mål for mindskelse af salmonellaforekomst i svinepopulationer gennemføres der på grundlag af referenceundersøgelsernes data en cost-benefit-analyse. Til denne analyse kræves desuden en kvantitativ risikovurdering fra EFSA. Fjerkræpopulationer er undtaget fra sådanne cost-benefit-analyser.
- Medlemsstaterne og tredjelande forelægger de nationale bekæmpelsesprogrammer for Kommissionen med henblik på godkendelse, hver gang der er opnået enighed om et mål for mindskelse.
- Bekæmpelsesprogrammer, herunder harmoniseret overvågning af populationen, iværksættes efter godkendelsen og under alle omstændigheder senest 18 måneder efter fastsættelsen af et mål for mindskelse. Omsætning af æg og levende dyr begrænses, hvis bekæmpelsesprogrammerne ikke er blevet forelagt eller godkendt, eller hvis bestemte salmonellaserotyper påvises.

5.1. Avlshøns af *Gallus gallus*

Der blev opstillet et mål for mindskelse af salmonella i avlsflokke ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1003/2005 af 30. juni 2005 om gennemførelse af forordning (EF) nr. 2160/2003¹⁰. Inden udgangen af 2009 må højst 1 % af de voksne avlsflokke være inficeret med en af de fem hyppigst forekommende serotyper.

Efter iværksættelsen af de nationale bekæmpelsesprogrammer den 1. januar 2007 skal medlemsstaterne foretage stikprøvekontrol af alle flokke og rugerier efter en standardiseret metode. Påvises der *Salmonella enteritidis* eller *Salmonella typhimurium*, må der ikke længere produceres rugeæg, og hønsene aflives eller slagtes på en sikker måde. I 2007 var højst 1,2 % af flokkene i de fleste medlemsstater stadig inficeret med en af de fem hyppigst forekommende serotyper, dvs. at man havde nået eller næsten nået målet. I fem medlemsstater lå andelen af inficerede flokke stadig på mellem 4,2 og 15,4 %.

Siden vedtagelsen af Kommissionens beslutning 2007/843/EF af 11. december 2007 om godkendelse af programmer for bekæmpelse af salmonella hos avlsflokke af *Gallus gallus* i visse tredjelande¹¹ er det kun tilladt at importere rugeæg og levende fjerkræ bestemt til avl fra USA, Canada, Kroatien, Tunesien og Israel, som er de eneste lande, der har forelagt et salmonellabekæmpelsesprogram svarende til EU's bestemmelser.

5.2. Æglæggende høner

Referenceundersøgelsen viste, at der var store forskelle i salmonellaforekomsten i flokke af æglæggende høner. Antallet af salmonellapositionerede flokke varierede fra 0 til over 50 %. På grund af denne forskel og den høje forekomst i en række medlemsstater besluttede Kommissionen at fastsætte mål for mindskelse, som

¹⁰ EUT L 170 af 1.7.2005, s. 12.

¹¹ EUT L 332 af 18.12.2007, s. 81.

afhænger af forekomsten i det foregående år, indtil forekomsten falder til under 2 % (forordning (EF) nr. 1168/2006¹²).

Programmet for bekæmpelse af salmonella i flokke af æglæggende høner har skullet være påbegyndt i alle medlemsstater senest den 1. februar 2008. Programmet omfatter harmoniseret overvågning af alle flokke hver femtende uge.

Kommissionen har desuden vedtaget foranstaltninger (Kommissionens forordning (EF) nr. 1237/2007¹³) til begrænsning af omsætningen af konsumæg:

- fra 1. november 2007 i det tilfælde, hvor flokken er kilde til udbrud af salmonellose hos mennesker
- fra 1. januar 2009, hvis det ikke ved kontrol er påvist, at der ikke er forekomst af *Salmonella enteritidis* eller *Salmonella typhimurium*.

På grundlag af forelæggelse og godkendelse af bekæmpelsesprogrammer svarende til EU's bestemmelser er det kun tilladt for Schweiz og Kroatien at eksportere konsumæg til EU. Kun disse to lande og USA må eksportere levende fjerkræ bestemt til æglægning.

5.3. Slagtekyllinger

Mellem oktober 2005 og september 2006 blev der i medlemsstaterne gennemført en referenceundersøgelse vedrørende flokke af slagtekyllinger. På fællesskabsplan blev 23,7 % af flokkene testet positive for salmonella.

Derfor blev der ved Kommissionens forordning (EF) nr. 646/2007 af 12. juni 2007¹⁴ fastsat et mål for mindskelse af *Salmonella enteritidis* og *Salmonella typhimurium*, således at inficerede flokke højst må udgøre 1 %.

Programmerne for bekæmpelse af salmonella i flokke af slagtekyllinger blev påbegyndt i alle medlemsstater den 1. januar 2009 og omfatter overvågning af alle flokke af slagtekyllinger, før de sendes til slagtning.

I henhold til forordning (EF) nr. 2160/2003 skal fersk fjerkrækød fra slutningen af 2010 opfylde følgende kriterium: "salmonella: ingen i 25 g", men der mangler fortsat at blive fastsat nærmere bestemmelser skal stadig fastsættes af Kommissionen.

Tilsvarende garantier i forbindelse med eksport af slagtefjerkræ er kun givet af Schweiz. Daggamle slagtekyllinger må kun eksporteres fra Schweiz og USA til EU.

Foranstaltning: Kommissionen vil vedtage nærmere bestemmelser om salmonellafødevaresikkerhedskriteriet for fersk fjerkrækød inden årets udgang, herunder mindste hyppighed for udtagning af prøver, harmoniserede prøveudtagningsplaner og analysemetoder. Vurdering af tilsvarende garantier fra tredjelande, hvorfra der i øjeblikket kan eksporteres fersk fjerkrækød, vil blive

¹² EUT L 211 af 1.8.2006, s. 4.

¹³ EUT L 280 af 24.10.2007, s. 5.

¹⁴ EUT L 151 af 13.6.2007, s. 21.

gennemført, så snart de nærmere detaljer om handel med fersk fjerkrækød i EU er på plads.

5.4. Kalkuner

Mellem oktober 2006 og september 2007 blev der i alle medlemsstater, inklusive Bulgarien og Rumænien, gennemført en referenceundersøgelse om kalkuner. Fællesskabet bemærkede, at forekomsten af salmonellapozitive flokke var 13,6 % for avlskalkuner og 30,7 % for slagtekalkuner.

På grundlag af referenceundersøgelsens resultater blev der ved Kommissionens forordning (EF) nr. 584/2008 af 20. juni 2008¹⁵ fastsat et mål for mindskelse af *Salmonella enteritidis* og *Salmonella typhimurium*, således at inficerede flokke højst må udgøre 1 %.

Kommissionen evaluerer i øjeblikket de nationale bekæmpelsesprogrammer, som medlemsstater og tredjelande har forelagt. Bekæmpelsesprogrammerne anvendes fra begyndelsen af 2010.

Fødevaresikkerhedskriteriet for fersk fjerkrækød vil ud over kyllingekød også gælde for kalkunkød fra slutningen af 2010.

Foranstaltning: Evaluering og mulig godkendelse af medlemsstaters og tredjelandes bekæmpelsesprogrammer inden udgangen af 2009.

5.5. Slagtesvin

Mellem oktober 2006 og september 2007 blev der i alle medlemsstater, inklusive Bulgarien og Rumænien, gennemført en referenceundersøgelse om slagtesvin. På fællesskabsplan blev 10,3 % af slagtesvinene testet positive for salmonella.

Kommissionen gennemfører en cost-benefit-analyse som foreskrevet i forordning (EF) nr. 2160/2003 inden fastsættelse af et EF-mål. Denne analyse omfatter en kvantitativ vurdering af risikofaktorerne og mulighederne for risikobegrænsende foranstaltninger samt et skøn over fordelene for menneskers sundhed. Den gennemføres i tæt samarbejde med EFSA og skal være afsluttet inden midten af 2010.

Foranstaltning: Et mål for mindskelse vil blive fastsat, så snart cost-benefit-analysen er afsluttet. Uanset en forsinkelse i fastsættelse af et mål for mindskelse, fordi der skal indsamles sammenlignelige oplysninger om forekomst i alle 27 medlemsstater og gennemføres en cost-benefit-analyse, sikrer de gældende lovgivningsmæssige rammer, navnlig hygiejneforordningerne (jf. punkt 6.1) og forordningen om mikrobiologiske kriterier for fødevarer (jf. punkt 6.2) allerede et højt fødevaresikkerhedsniveau.

¹⁵ EUT L 162 af 21.6.2008, s. 3.

5.6. Avlssvin

En referenceundersøgelse om avlssvin blev gennemført fra januar til december 2008 i alle 27 medlemsstater. Kommissionen vil gennemføre en cost-benefit-analyse svarende til den for slagtesvin inden fastsættelse af et EF-mål. Denne analyse omfatter en kvantitativ vurdering af risikofaktorerne og mulighederne for risikobegrænsende foranstaltninger samt et skøn over fordelene ved at mindske forekomsten af salmonella i slagtesvin. Den gennemføres i tæt samarbejde med EFSA og skal være afsluttet inden udgangen af 2010.

Foranstaltning: Et mål for mindskelsen af salmonella i avlssvin vil straks efter gennemførelsen af cost-benefit-analysen blive taget op til overvejelse, hvilket er senere end den dato, der er fastsat i forordning (EF) nr. 2160/2003.

6. BEKÆMPELSE AF SALMONELLA I FØDEVARER

6.1. Hygiejneforordningerne

I Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne¹⁶ fastsættes der generelle hygiejnebestemmelser for fødevarer gældende for ledere af fødevarevirksomheder. Forordningen sikrer fødevarerens sikkerheden i hele fødevarekæden ved at indføre procedurer baseret på HACCP og god hygiejnepraksis.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer¹⁷ supplerer bestemmelserne i forordning (EF) nr. 852/2004 for så vidt angår uforarbejdede og forarbejdede animalske produkter. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 af 29. april 2004 om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den offentlige kontrol af animalske produkter til konsum¹⁸ sikrer, at bestemmelserne gennemføres korrekt.

Disse forordninger skaber en generel ramme for hygiejnebetingelser, der begrænser forekomsten af salmonella i fødevarer. En rapport, der evaluerer gennemførelsen af forordningerne, er under udarbejdelse.

6.2. Forordning (EF) nr. 2073/2005 om mikrobiologiske kriterier for fødevarer

I forordning (EF) nr. 2073/2005 af 15. november 2005¹⁹ fastsættes de mikrobiologiske kriterier for visse mikroorganismer og de gennemførelsesbestemmelser, som fødevarevirksomhedslederne skal opfylde.

I forordningen fastsættes fødevarerens sikkerhedskriterier for salmonella i 18 fødevaregrupper, herunder hakket kød og tilberedt kød, maskinsepareret kød,

¹⁶ EUT L 139 af 30.4.2004, s. 1. Berigtiget i EUT L 226 af 25.6.2004, s. 3.

¹⁷ EUT L 139 af 30.4.2004, s. 55. Berigtiget i EUT L 226 af 25.6.2004, s. 22.

¹⁸ EUT L 139 af 30.4.2004, s. 206. Berigtiget i EUT L 226 af 25.6.2004, s. 83.

¹⁹ EUT L 338 af 22.12.2005, s. 1.

ægprodukter, konsumis og tørrede modermælkserstatninger. Disse kriterier definerer, hvorvidt markedsførte fødevarer er acceptable.

Proceshygiejnekriterier for salmonella i slagtekroppe af slagtekyllinger, kalkuner, svin, kvæg, får, geder og heste er også fastsat i denne forordning. Ved disse kriterier fastsættes en vejledende grænseværdi. Hvis grænseværdien overskrides, skal der træffes korigerende foranstaltninger for at opretholde god hygiejne under forarbejdningen.

7. KONTROL MED RESISTENS OVER FOR ANTIBIOTIKA MOD SALMONELLA

7.1. I EU

EFSA rapporterede, at der i de senere år har været en stigende tendens i humane salmonellaisolater, der er resistente over for antibiotika²⁰.

Resistensen hos salmonellaisolater fra svin og kvæg, og i en vis udstrækning fra slagtekyllinger, og kød heraf, svarede i det store og hele til forekomsten hos mennesker. Dette viser tydeligt, at der findes en gruppe af antibiotikaresistente salmonellaisolater i husdyr og fødevarer fremstillet heraf.

Siden 1. januar 2006 har antibiotika, undtagen coccidiostatika og histomonostatika, været forbudt som fodertilsætningsstoffer i EU. Antibiotika kan heller ikke anvendes som en særlig metode til bekæmpelse af salmonella hos fjerkræ undtagen under særlige omstændigheder, som er klart defineret i Kommissionens forordning (EF) nr. 1177/2006 af 1. august 2006²¹. Som følge af dette forbud kan bekæmpelsesprogrammer til mindske af salmonella i husdyrpopulationer være den mest effektive måde at reducere antibiotikaresistent salmonella på.

For at opnå fuldstændig sammenlignelige oplysninger fra hver medlemsstat har Kommissionen vedtaget harmoniserede regler for overvågning af resistens hos salmonellaisolater²².

Der er desuden udpeget et EF-referencelaboratorium og et netværk af nationale referencelaboratorier for antimikrobiel resistens²³ med henblik på forbedring af undersøgelsesmetoderne og sikring af laboratorieanalyser af høj kvalitet i alle medlemsstater.

Kommissionen har pålagt de relevante videnskabelige organer SCENIHR²⁴, EFSA, EMEA²⁵ og ECDC at vurdere risikoen ved antimikrobiel resistens hos zoonotiske agenser, herunder salmonella.

²⁰ The Community Summary Report on Trends and Sources of Zoonoses, Zoonotic Agents, Antimicrobial Resistance and Foodborne Outbreaks in the European Union in 2006 (EFSA Journal (2007) 130).

²¹ EUT L 212 af 2.8.2006, s. 3.

²² Beslutning 2007/407/EF af 12. juni 2007 om harmoniseret overvågning af antimikrobiel resistens hos salmonella i fjerkræ og svin, EUT L 153 af 14.6.2007, s. 26.

²³ Forordning (EF) nr. 776/2006 af 23. maj 2006 om ændring af bilag VII til forordning (EF) nr. 882/2004 for så vidt angår EF-referencelaboratorier, EUT L 136 af 24.5.2006, s. 3.

²⁴ Den Videnskabelige Komité for Nye og Nyligt Identificerede Sundhedsrisici.

²⁵ Det Europæiske Lægemiddelagentur.

Foranstaltning: Kommissionen vil evaluere risikovurderingen fra SCENIHR/EFSA/EMA/ECDC med henblik på overvejelse af hensigtsmæssige løsningsmuligheder.

7.2. På internationalt plan

Siden 2007 har Det Europæiske Fællesskab også taget føringen, når det gælder udarbejdelse af løsningsmodeller i den mellemstatslige ad hoc-gruppe "Intergovernmental Task Force on Antimicrobial Resistance", der er nedsat af FAO/WHO's Codex Alimentarius-kommission. Verdensorganisationen for Dyresundheds (OIE) indledende arbejde følges nøje.

Foranstaltning: Kommissionen vil fortsat støtte vedtagelsen af retningslinjer fra Codex Alimentarius for antimikrobiel resistens inden 2011.

8. SÆRLIGE GARANTIER

Finland og Sverige fik ved deres tiltrædelse særlige garantier med hensyn til salmonella. Andre medlemsstater, der ønsker at sende kød eller æg til Finland eller Sverige, skal godtgøre, at produkterne ikke indeholder salmonella, idet en streng prøvetagningsprotokol følges. Årsagen til de særlige garantier var den gunstige epidemiologiske situation i Finland og Sverige og de strenge bestemmelser i deres kontrolprogrammer.

Enhver medlemsstat eller enhver region i en medlemsstat, der har et kontrolprogram, som er anerkendt som ligestillet med dem, der er godkendt for Finland og Sverige, kan opnå de samme garantier.

Danmark indsendte i 2007 en anmodning om særlige garantier vedrørende salmonella i kyllingekød og æg, der svarer til de garantier, der er givet til Finland og Sverige. Salmonellaforekomsten i Danmark blev dog endnu ikke anset for lav nok til, at et flertal af medlemsstaterne kunne støtte anmodningen.

Foranstaltning: Kommissionen vil genoverveje særlige garantier for Danmark, hvis forekomsten er faldet yderligere, og vil fortsat vurdere medlemsstaternes ansøgninger om særlige garantier.

9. UDDANNELSE INDEN FOR BEKÆMPELSE AF ZOONOSER

Både i 2007 og 2008 blev der afholdt fem kurser à fire dage om overvågning og bekæmpelse af zoonoser under programmet "Bedre uddannelse - større fødevarer sikkerhed". Salmonellabekæmpelse er hovedtemaet for disse kurser. Formålet med kurset var:

- at give omkring 200 deltagere fra de kompetente myndigheder relevant viden, således at de kan planlægge eller tilpasse nationale programmer/planer vedrørende bekæmpelse af zoonoser i overensstemmelse med EU-lovgivningen

- at træffe beslutninger i overensstemmelse med EU's forventninger i forbindelse med overvågning og bekæmpelse af zoonoser og anvendelse af mikrobiologiske kriterier for fødevarer.

Kurserne bliver gentaget i 2009 og 2010 for andre deltagere.

Mere generel undervisning i anvendelsen af HACCP fandt sted i 2006, 2007 og 2008 med over 1 100 deltagere fra medlemsstaterne og 15 lande uden for EU.

10. TASKFORCEMØDE OM BEKÆMPELSE AF SALMONELLA

Kommissionen nedsatte en taskforce for bekæmpelse og udryddelse af dyresygdomme for at forbedre effektiviteten af de foranstaltninger, som træffes af de kompetente myndigheder i medlemsstaterne, samt forbedre cost-benefit-forholdet for de bekæmpelsesprogrammer, hvortil der ydes EF-tilskud, f.eks. programmerne vedrørende salmonella.

Mellem september 2007 og marts 2009 blev der afholdt fire regionale møder med særlig fokus på salmonellabekæmpelse. Kommissionen og de deltagende medlemsstater gennemgik de nationale bekæmpelsesprogrammer for fjerkræ, udvekslede erfaringer med hensyn til deres gennemførelse og pegede på områder, hvor der er behov for yderligere foranstaltninger.

Foranstaltning: Kommissionen vil fortsætte med at afholde særlige ad hoc-møder for de medlemsstater, som modtager EF-tilskud til godkendte programmer for bekæmpelse af salmonella.

11. EF-TILSKUD TIL PROGRAMMER FOR BEKÆMPELSE AF SALMONELLA

I henhold til Rådets beslutning 90/424/EØF af 26. juni 1990 om visse udgifter på veterinærområdet²⁶ kan der ydes EF-tilskud til programmer for bekæmpelse af zoonotisk salmonella.

For 2008 har 20 medlemsstater forelagt salmonellabekæmpelsesprogrammer for flokke af æglæggende høner af *Gallus gallus*, som blev anset for støtteberettigede, og 19 medlemsstater har modtaget finansiel støtte fra Fællesskabet til gennemførelse af programmer for bekæmpelse af salmonella hos avlsflokke af fjerkræ. Foranstaltninger, hvortil der ydes EF-tilskud, omfatter de nationale myndigheders udgifter til bakteriologiske undersøgelser, indkøb af vacciner og kompensation for destruktion af flokke. Fællesskabets samlede støtte til salmonellabekæmpelse beløb sig til i alt 29 935 000 EUR for 2008.

For 2009 har 20 medlemsstater forelagt programmer for bekæmpelse af salmonella hos avlsflokke af *Gallus gallus*. Der kom 22 ansøgninger om tilskud til programmer til bekæmpelse af salmonella hos æglæggende høner af *Gallus gallus*, og 16 medlemsstater ansøgte om støtte til gennemførelse af programmer til bekæmpelse af salmonella hos slagtekyllinger.

²⁶

EFT L 224 af 18.8.1990, s. 19.

I 2009 kan der for første gang ydes støtte til omkostninger ved analyser, der skal undersøge effektiviteten af anvendelsen af desinfektionsmidler.

12. INDDRAGELSE AF DE BERØRTE PARTER

Fællesskabslovgivningen om bekæmpelse af salmonella har til formål at øge fødevaresikkerheden for forbrugerne. Den kan også forbedre de europæiske fødevareproducenters position i forbindelse med international handel, da visse importlande er meget opmærksomme på forekomst af salmonella i fødevarer, og flere nuværende eksportlande kan få problemer med at leve op til de strenge EU-krav.

I starten af et bekæmpelsesprogram, hvor salmonellaforekomsten stadig er relativt høj, bør de sociale og økonomiske virkninger af foranstaltningerne dog ikke undervurderes. For at et bekæmpelsesprogram kan gennemføres korrekt og få den ønskede effekt, er det derfor vigtigt, at de berørte parter er villige til at indgå et samarbejde om programmet.

Kommissionen glæder sig derfor over, at berørte parter udarbejder fællesskabsretningslinjer for god hygiejnepraksis. Især skal nævnes følgende:

- Sammenslutningen af Landbrugsorganisationer i Den Europæiske Union (COPA), Sammenslutningen af Landbrugs-andelsorganisationer i EU (COGECA) og Den Europæiske Sammenslutning for Engroshandel med Æg, Ægprodukter, Fjerkræ og Vildt (EUWEP) er blevet enige om at udarbejde fællesskabsretningslinjer for god hygiejnepraksis for flokke af æglæggende høner.
- COPA/COGECA og Sammenslutningen af Fjerkræslagterier og Import- og Eksporthandel med Fjerkræ inden for Landene i Den Europæiske Union (a.v.e.c.) er blevet enige om at udarbejde fællesskabsretningslinjer for god hygiejnepraksis for flokke af slagtekyllinger og på slagterier.

Begge vejledninger fokuserer på bekæmpelse af salmonella.

Foranstaltning: Kommissionen vil fortsætte med at opfordre de berørte parter til at udarbejde retningslinjer for god hygiejnepraksis, navnlig inden for svinekødsproduktion.

13. FORSKNINGSAKTIVITETER

Der er iværksat en lang række initiativer vedrørende salmonella og antimikrobiel resistens, som støttes af Kommissionen under det sjette og syvende forskningsrammeprogram. F.eks. ekspertisenetværket MEDVETNET under det sjette rammeprogram, der fokuserer på forebyggelse og bekæmpelse af (hovedsagelig fødevarerborne) zoonoser. Transatlantisk videnskabeligt samarbejde om de bedste strategier til bekæmpelse af zoonoser kan være nyttigt.

14. KONKLUSIONER

Forordning (EF) nr. 2160/2003 fokuserer på bekæmpelse af salmonella i primærproduktionen af fjerkræ og svin. Det er lykkedes Kommissionen at fastsætte mål for mindskelse af salmonella i overensstemmelse med kravene i lovgivningen. Kun for svin er der en temmelig betydelig forsinkelse i fastsættelse af et mål, fordi der skal indsamles sammenlignelige oplysninger om forekomst i alle 27 medlemsstater og gennemføres en cost-benefit-analyse. En omfattende cost-benefit-analyse anses for nødvendig, inden der kan fastsættes et mål for mindskelse i svin, idet en sådan mindskelse ikke er indlysende på baggrund af eksisterende videnskabelige rådgivning og erfaring fra visse medlemsstater.

Kommissionen begrænsede sig ikke til at vedtage gennemførelsesbestemmelser til forordning (EF) nr. 2160/2003, men tog også initiativ til yderligere foranstaltninger, der var nødvendige for at øge chancerne for, at dens strategi skulle lykkes, f.eks. ved at:

- uddanne de kompetente myndigheder i medlemsstaterne og tredjelande
- få de europæiske organisationer, der repræsenterer berørte parter, til at deltage aktivt
- yde økonomisk støtte til medlemsstaterne.

Bekæmpelse af salmonella indgår også i en bred strategi for bekæmpelse af patogener i hele fødevarekæden i overensstemmelse med Kommissionens devise "fra jord til bord" under hensyntagen til mulige negative virkninger som f.eks. stigende antimikrobiel resistens.

For at kontrollere resultaterne af sin egen og medlemsstaternes indsats har Kommissionen skærpet overvågningen af salmonella ved at indsamle referenceværdier fra referenceundersøgelser, oprette netværk af laboratorier og harmonisere prøvetagningsprotokollen.

Siden forordning (EF) nr. 2160/2003 om bekæmpelse af zoonoser blev vedtaget, er de kompetente myndigheders og de berørte parters viden om og motivation for at bekæmpe salmonella øget betydeligt, hvilket ofte har bevirket, at de har truffet foranstaltninger, allerede inden fællesskabsbestemmelserne trådte i kraft. Virkningerne for folkesundheden ses allerede, jf. figur 1, der viser udviklingen i salmonellose hos mennesker fra 2004 til 2007. Der kan desuden forventes et betydeligt fald fra 2009 (begrænsninger for konsumæg) og fra 2011 (fødevaresikkerhedskriteriet for fjerkrækød).

Figur 1: Antallet af indberettede salmonellosetilfælde i EU25 fra 2004 til 2007

